

Utbildningsdepartementet
dnr U2025/00079

Yttrande ang SOU 2024:94

Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever

Om Stiftelsen Läxhjälp och våra program

Stiftelsen Läxhjälp (Läxhjälp) är en icke vinstdrivande stiftelse som bedriver läxhjälpprogram i samverkan med grundskolor där andelen elever som går ut skolan utan gymnasiebehörighet ligger under rikssnittet. Läxhjälpprogrammen riktar sig till elever som riskerar att inte klara grundskolan och som av ordinarie lärare bedöms vara i behov av extra stöttning för att uppnå gymnasiebehörighet.

I läxhjälpprogrammen anställs och utbildas högskolestudenter till läxhjälpare. Under sex timmar i veckan stöttar studenterna (läxhjälparna) elever med skolarbete, läxor, studieteknik och motivation. Vårt läxhjälpprogram pågår under ca 250 timmar under ett läsår och kärnämnen är i fokus i verksamheten.

Genom kombinationen av följande principer uppnår Läxhjälpens program validerad effekt på gymnasiebehörighet:

- Riktat stöd till elever i behov av stöd på skolor under rikssnittet
- Långsiktighet och kontinuitet där samma elever och samma läxhjälpare följs åt under hela läsåret
- Förebildsskapande genom läxhjälpare som är högskolestudenter och som ofta kommer från samma område som eleverna
- Kontinuerlig kvalitativ och kvantitativ resultatmätning

Studier genomförda av bland annat Stockholms universitet visar att elever som följer läxhjälpprogrammen under minst en termin i högre utsträckning uppnår gymnasiebehörighet än jämförelseelever på samma skolor. Sedan starten har Läxhjälpens program bidragit till att 78 procent av deltagarna uppnått gymnasiebehörighet.

Sammanfattning av Läxhjälpens synpunkter

Läxhjälpens välkomnar utredningens förslag om en försöksverksamhet som ger skolor möjlighet att erbjuda förstärkningsundervisning till elever i behov av extra stöd.

- **Läxhjälpens föreslår** att försöksverksamheten utökas så att stödundervisning även kan genomföras av externa parter, såsom civilsamhällets aktörer, som erbjuder läxhjälpprogram i nära samverkan med skolan.
- **Läxhjälpens föreslår** att statsbidraget för att delta i försöksverksamheten utformas på ett sådant sätt att externa aktörer så som ideella organisationer och stiftelser kan ingå i försöksverksamheten förutsatt att huvudmannen så önskar.
- **Läxhjälpens föreslår** att skolor uppmanas att samverka med civilsamhället i utformningen av sommarlovsskolan.

7.1.1 FÖRSÖKSVERKSAMHETENS SYFTE OCH INRIKTNING

Läxhjälpens välkomnar utredningens förslag om en försöksverksamhet som ger skolor möjlighet att erbjuda förstärkningsundervisning till elever i behov av extra stöd. Vi arbetar dagligen med högstadiееlever som riskerar att inte klara grundskolan och ser att behovet av stöd är omfattande.

Vi delar bilden av att mindre grupper skapar en mer effektiv lärmiljö. Vår verksamhet, där varje läxhjälpare arbetar med fem elever, möjliggör ett individanpassat stöd och detta lyfts fram som mycket positivt av eleverna själva. Vi ser dessutom en tydlig koppling mellan antalet timmar som en elev spenderar i vår verksamhet och förbättrade studieresultat i vår statistik.

Utredningen pekar på att många av de elever som behöver mer undervisningstid skulle gynnas av att få stöd under *andra betingelser* än den ordinarie undervisningen. Vi håller med om detta men inte om utredningens uppfattning att förstärkningsundervisning enbart ska bedrivas av behöriga lärare.

Vår erfarenhet är att elever med låga skolresultat ofta drar stor nytta av att få stöd från en annan vuxen än sin ordinarie lärare – en person vars roll inte är att bedöma och sätta betyg, utan som enbart är där för att hjälpa och motivera.

Sedan 2007 har Läxhjälpens verksamhet byggt på att högskolestudenter engageras som läxhjälpare, och enligt våra effektmätningar har 78 procent av de deltagande

eleverna uppnått gymnasiebehörighet. Vi tror att en av framgångsfaktorerna är just att stödet ges av en extern vuxen som inte är elevens lärare. Någon som inte sätter betyg utan vars roll är att hjälpa till, fungerar som en förebild och bidrar till ökad studiemotivation.

Vår verksamhet bedrivs i nära samverkan med skolor, och på vissa platser är den lärarplanerad, vilket innebär att den ordinarie läraren beskriver vilka behov eleven har av repetition, övning eller undervisning.

Vi anser att fler aktörer kan bidra till att hjälpa fler elever att klara skolan, sannolikt på ett mer kostnadseffektivt sätt, och att dessa därför bör ingå i försöksverksamheten.

Läxhjälpen föreslår att försöksverksamheten utökas så att stödundervisning även kan genomföras av externa parter, såsom civilsamhällets aktörer, som erbjuder läxhjälpprogram i nära samverkan med skolan.

7.1.3. ORGANISATION, EFFEKTUTVÄRDERING AV FÖRSKÖKSVERKAMHET OCH FORSKNING

Läxhjälpen föreslår att statsbidraget för att delta i försöksverksamheten utformas på ett sådant sätt att externa aktörer så som ideella organisationer och stiftelser kan ingå i försöksverksamheten förutsatt att huvudmannen så önskar. Detta kan avlasta skolor som redan är hårt ansträngda.

7.3 FÄRDIGHETSTRÄNANDE OCH SPRÅKSTÄRKANDE SOMMARLOVSSKOLA FÖR ELEVER SOM BEHÖVER DET

Läxhjälpen välkomnar förslagen kring sommarlovsskola och föreslår att skolor uppmanas att samverka med civilsamhället i utformningen av sommarlovsskolan.

Läxhjälpen ser möjligheten för lärarstudenter att praktisera i sommarlovsskolan som något mycket positivt. Våra erfarenheter och interna undersökningar visar att det är mycket motiverande för lärarstudenter att få utökade möjligheter att jobba i tillsammans med elever i behov av stöd innan fullgången lärarutbildning. Det ger färdighetsträning och är motiverande för lärarstudenterna.

Vi ser även sommarlovsskola som en möjlighet för skolor att samverka med civilsamhället i formandet av sommarlovsskolans upplägg - både vad gäller upplägg av undervisningstiden och aktiviteter runt omkring så som idrott och

friluftaktiviteter. Flera aktörer inom civilsamhället finns i de flesta av landets kommuner och har strukturer på plats som skulle underlätta medverkan i sommarlovsskolan. Förutom kunskap om utformning av innehållet i sommarlovsskolans aktiviteter skulle detta kunna leda till en kostnadsbesparing och ett minskat krav på lärares tid.

För Insamlingsstiftelsen Läxhjälp
Karin Nolke Grubbström,
Generalsekreterare
Stockholm 2025-04-09